

стандартів освіти; освіта на основі спільних культурних цінностей, що базуються на європейських традиціях; освіта толерантності, поваги до відмінностей, співробітництва, поваги прав людини та фундаментальних свобод, розвиток можливостей для життя в демократичному суспільстві.

Успіх становлення України в європейському просторі залежить від того, як система освіти реагує на потреби суспільства сьогодні. Адже сучасна українська освіта поставила перед собою мету сприяти розвитку демократичної культури, формуванню необхідних для проживання в європейському співтоваристві компетентностей, набуттю необхідних для цього політико-правових і соціально-економічних знань. Пріоритети загальноєвропейської освіти полягають у наданні молодому поколінню знань про спільну європейську спадщину та практичних умінь адаптуватись до життя і навчання у різних країнах Європи, бути мобільними, соціально здатними до комунікації та захисту своїх прав.

Передбачається, що досягнення мети Болонського процесу можливе в Україні у межах вирішення таких основних завдань, як запровадження зрозумілої для Європи системи дипломів, ступенів, академічних кваліфікацій, введення двоступеневої системи вищої освіти, використання єдиної системи кредитних одиниць, формування європейської системи стандартів якості навчання та фахової підготовки із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів оцінювання та усунення перепон на шляху мобільності студентів, викладачів, дослідників та управлінців у галузі вищої освіти. На думку В. Петренка: «...стандартизація освіти є однією з основних ланок серед необхідних заходів, завдяки яким можна вирішити усі зазначені завдання та досягнути цілей Болонського процесу. Без стандартизації змісту освіти та змісту навчання, без стандартизації освітніх технологій і технологій визначення якості навчання і фахової підготовки ідея євроінтеграції освіти може залишитися тільки гаслами на папері.»

З метою наступного розвитку національної системи освіти, забезпечення якості вищої освіти України й інтеграції в європейське світове співтовариство стосовно забезпечення якості необхідно: розробити рекомендації стосовно впровадження національних стандартів і рекомендацій для забезпечення якості в Європейському освітньому просторі; створити систему акредитацій і Національний освітній акредитаційний центр; розробити заходи щодо підвищення міжнародного рівня участі України у зовнішній системі забезпечення якості; розробити правові механізми участі роботодавців (бізнес-структур) у процедурі контролю і громадської відповідальності за якість вищої професійної освіти; розробити заходи щодо підвищення рівня участі студентів у національній системі забезпечення якості; розробити й запровадити постійно діючий моніторинг якості вищої освіти з урахуванням світового, європейського і національного досвіду; удосконалити рейтингову систему оцінювання результатів діяльності вищих навчальних закладів як інструмента управління якістю вищої освіти. Сучасні інноваційні процеси у вищій школі України сприяють формуванню зовнішньої системи якості вищої освіти і розробці внутрішньої моделі системи забезпечення якості.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В. Г. Кременя, авторський колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабін. — Тернопіль: Навчальна книга—Богдан, 2004. — 384 с.

2. Козак Ф. Концептуальні засади організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи підготовки фахівців // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Документи і матеріали / Упор.: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабін І. І. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. — Травень-грудень. — Ч. 2 — С. 75–77.

3. Колот А. Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Документи і матеріали / Упор.: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабін І. І. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. — Травень-грудень. — Ч. 2 — С. 78–83.

Малінко О.В., старший викладач,
Циганок З.А., старший викладач,
кафедра іноземних мов

ЕФЕКТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ВНЗ СВІТУ

Розвиток і модернізація освіти у вищих навчальних закладах потребує проведення широкого кола наукових досліджень і розробок, пов'язаних із впровадженням у навчальний процес, а особ-

ливо у процес вивчення іноземних мов для професійного спілкування, новітніх технологій і сучасних підходів. Випускники ВНЗ повинні володіти іноземною мовою на достатньому для особистісного та професійного спілкування рівні, а для цього потрібно забезпечити ефективність навчання та покращити якість отриманих знань.

Проблема вибору методичного напряму та ефективного підходу при вивченні іноземних мов є актуальною і знайшла своє відображення як у працях вітчизняних, так і зарубіжних учених. Проте, незважаючи на це, як показав проведений аналіз, постійна еволюція суспільного замовлення зумовлює необхідність подальшого дослідження теоретичних основ різноманітних підходів і специфіки їх реалізації у процесі навчання.

Сучасні методисти виділяють такі основні підходи:

1. **Когнітивний підхід** [англ. cognitive — пізнавальний, лат. cognition — знання, пізнання] — сучасний підхід, який передбачає використання знань людини та презентацію об'єктів навколишнього світу для ефективнішого навчання.

2. **Інформаційний підхід**. Характерною рисою цього підходу є точність і конкретність теоретичних описів, що дозволяють легко варіювати моделі та наближати дослідження, здійснювані представниками інформаційного підходу до ідеалу «точної» науки. Найбільш розповсюдженим і класичним варіантом інформаційного підходу є символічний підхід, який розуміє когнітивну систему людини як оперування над дискретними елементами інформації символами.

3. **Біхевіористський підхід** визначає оволодіння іноземною мовою як сформованість реакцій на іншомовні стимули. Знаючи традиції та цінності іншої країни, вмінючі релевантно відображати свої знання у процесі комунікації, студенти стають повноцінними учасниками інтерактивну.

4. **Інноваційний, нетрадиційний підхід** у навчанні забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань з усіх предметів, активне функціонування інтелектуальних і вольових сфер, формує стійкий інтерес до предмету, сприяє розвитку творчої особистості. Процес навчання англійської мови з використанням нетрадиційних форм навчання сприяє формуванню інтересу до мови; позитивному відношенню до її вивчення; стимулює самостійну мовленнєву діяльність студентів; дає можливість більш цілеспрямовано здійснювати індивідуальний підхід у навчанні.

5. **Інтуїтивно-свідомий підхід** передбачає оволодіння іноземною мовою, враховуючи моделі в інтенсивному режимі з наступними усвідомленням їх значення і правил оперування ними.

6. **Свідомий пізнавальний підхід** спрямовує діяльність студента передусім на засвоєння правил використання лексико-граматичних моделей, на основі яких здійснюється свідоме конструювання висловлювань.

7. **Комунікативний підхід** передбачає органічне поєднання свідомих і підсвідомих компонентів у процесі навчання іноземної мови, тобто засвоєння правил оперування іншомовними моделями відбувається одночасно з оволодінням їх комунікативно-мовленнєвою функцією.

8. **Індивідуальний підхід** стимулює підбір для студентів із надзвичайно високими комунікативними бар'єрами індивідуальних завдань з розвитку монологічного мовлення, які студенти може підготувати заздалегідь у спокійних «домашніх» умовах. Мова йдеться про різноманітні повідомлення, доповіді, презентації, які один із членів групи представляє на розсуд аудиторії для подальшого обговорення і, можливо, доповнення.

10. Необхідність **діяльнісного підходу** до вивчення мовних явищ, тобто вивчення природи значення з позицій функціоналізму, підкреслює аналіз граматичних і семантичних аспектів монологічного мовлення, розширює уявлення студентів про зв'язок між номінативною природою і функціональним значенням монологічного висловлювання.

11. **Прагматичний підхід** до проблеми вивчення умов функціонування мовних одиниць повинен ураховувати той факт, що в реальній комунікації будь-яке висловлювання є частиною структури мовного взаємозв'язку. Кожне висловлювання існує тільки у прагматичному контексті, дуже важливим при цьому є вплив контексту на реалізацію комунікативної стратегії того, хто говорить. Це слугує передумовою для активізації знань про культурні особливості країн і народів, мова яких вивчається. Цьому, на наш погляд, всебічно сприяє міжкультурний підхід до вивчення іноземної мови. Яке є важливою складовою культури народу, що спілкується цією мовою, і засобом передачі її іншим.

Отже, активний курс України на євро інтеграцію та приєднання до Болонського процесу вимагає радикальних змін щодо підходів викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, активізації новітніх технологій навчання. Запровадження сучасних технологій, підходів і методів навчання іноземної мови в навчальний процес має підняти якість викладання та вивчення мов, а також зробити його наближеним до європейського формату. Для покращення якості знань студентів з іноземних мов слід використовувати вищезгадані підходи, які дають змогу урізноманітнити та вдосконалити процес викладання іноземних мов та зробити його максимально наближеним до умов реальних професійних ситуацій.

Література

1. *Артемчук Т.* Про сучасні підходи до вивчення і викладання іноземних мов // Рідна школа. — 2003. — №9. — С. 47.
2. Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Кол. авт. — К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. — Спец. випуск. — 187 с.
3. *RiabushkoSvitlana.* Interactive Training: New approaches to the foreign language teacher's training // English. — 2003. — №8(152). — P. 7–8.

Малінко О. В., старший викладач,
Циганок З.А., старший викладач,
кафедра іноземних мов факультету маркетингу

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ДОСВІД, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Проблема вивчення іноземних мов у ВНЗ, безумовно, вимагає системного аналізу з психолінгвістичних, лінгвістичних, психологічних позицій, зокрема, через те, що традиційні методи навчання припускають засвоєння знань у штучних ситуаціях, унаслідок чого майбутній спеціаліст не бачить зв'язку із майбутньою професійною діяльністю.

Найефективнішим методом розвитку мислення у майбутніх спеціалістів є імітаційне моделювання, що полягає в імітації елементів професійної діяльності, її типових рис. Воно дає змогу формувати навички та вміння спілкуватися та звичку до самоконтролю в реальній ситуації, більше та частіше висловлювати власні думки, виражати почуття, мислити іноземною мовою.

Як прийоми підвищення професійної спрямованості вивчення іноземної мови можуть виступати: спілкування (діалог з приводу професійної інформації), аналіз соціальних і професійних ситуацій, виконання творчих завдань з профільним змістом, ігрові ситуації тощо.

Ефект застосування інноваційних технологій, як показує практика, найпомітніший, коли вони застосовуються у системі занять, забезпечуючи оволодіння цілим комплексом умінь.

Інноваційні тенденції у викладанні іноземної мови студентам

1. Багатосторонній досвід

Основний принцип цього методу: іноземна мова не може бути вивчена через механічне запам'ятовування, оскільки створюється індивідуально кожним. Таким чином, повинні бути зведені до мінімуму тренувальні вправи на користь спонтанної мови студентів. Кожне заняття повинне будуватися навколо єдиного фокуса. Граматика, як і словник, викладаються розміреними порціями в строгій логічній послідовності: кожне наступне заняття повинно збільшувати вже наявний запас. Усі чотири методи мовленнєвої діяльності повинні бути присутніми одночасно в процесі навчання. Навчальний матеріал має бути представленим довгими діалогами з подальшими вправами у формі питання-відповідь. Тексти, як правило, запропоновані для вивчення даного методу, повинні давати ґрунтовне уявлення про культуру країни, що вивчається. Однак роль викладача обмежує можливість використання вивченого матеріалу студентами в ситуаціях безпосереднього спілкування.

2. Метод повної фізичної реакції

Даний метод заснований на двох основних передумовах. По-перше, на тому, що навички сприйняття іноземної усної мови повинні передувати розвитку всіх інших навичок. По-друге, мова заняття зазвичай обмежується поняттями, що описують ситуацію «тут і зараз» і легко зрозумілими прикладами. Студенти не повинні бути підштовхнутими до усного мовлення до того моменту, поки вони самі не відчують, що готові до нього. Цей метод, однак, не передбачає навчання письму та читанню, а мова, яка засвоюється не є природною мовою щоденного спілкування.

3. Природний метод

Відповідно до цього методу педагог ніколи не звертає уваги студентів на помилки в мові, бо вважається, що це може загальмувати розвиток мовних навичок. Ранній продуктивний період починається з моменту, коли пасивний студент досягає близько 500 словникових одиниць. В основі підходу лежить уявлення про те, що функціонування і розвиток особистості, а також міжособистісні відносини учнів опосередковуються цілями, змістом і завданнями соціально значущої діяльності.